

WALKA O GRANICĘ ZACHODNIĄ I POŁUDNIOWĄ II RZECZYPOSPOLITEJ

ELŻBIETA PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Walka o granicę zachodnią i południową II Rzeczypospolitej

Klasa/czas trwania:

III/45 minut

Cele

Uczeń:

- przedstawia postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski;
- omawia powstanie wielkopolskie, powstania śląskie i plebiscyty;
- opisuje spór o Śląsk Cieszyński.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca ze źródłem;
- drama.

Środki dydaktyczne:

- wykład;
- atlasy.

Opis przebiegu lekcji:

1. Nauczyciel podaje temat lekcji i jej cele, którymi są odpowiedzi na pytania:
Jakie były dwie koncepcje kształtu granic Polski? Jak decyzje w sprawie polskiej podjęto w Wersalu? Dlaczego doszło do wybuchu powstania wielkopolskiego? Gdzie odbyły się plebiscyty? Nauczyciel może pytania wyświetlić na projektorze lub zapisać je na tablicy.
2. Następnie nauczyciel omawia 2 koncepcje granic oraz skład polskiej delegacji w Wersalu. Przybliża przebieg negocjacji i omawia postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie polskiej (włącznie z zapisami dotyczącymi W.M. Gdańska). Nauczyciel wyjaśnia, że przyłączenie Wielkopolski na mocy traktatu było potwierdzeniem wygranego powstania wielkopolskiego.
3. Uczniowie zapoznają się z fragmentem podręcznika dotyczącym powstania wielkopolskiego. Omawiają przyczyny i przebieg powstania. Następnie nauczyciel omawia symboliczne zaślubiny Polski z Bałtykiem.
4. Prowadzący przechodzi do omówienia kwestii plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku. Uczniowie zapoznają się ze źródłami i odpowiadają na pytania

Źródło 1: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/publication/792/edition/1320/content?ref=desc>;

Źródło 2: <https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/66/edition/63/content?ref=desc>;

Źródło 3: <https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/340/edition/300>;

Źródło 4: <https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/339/edition/299/content?ref=desc>.

Nauczyciel omawia I i II powstanie śląskie, wyniki plebiscytu oraz przyczyny i przebieg III powstania śląskiego.

5. Uczniowie na podstawie podręcznika zapoznają się z wynikami plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu. Nauczyciel wyjaśnia przyczyny klęski Polski w tym plebiscycie.
6. Uczniowie na podstawie tekstu podręcznika omawiają spór polsko-czechosłowacki o Śląsk Cieszyński w latach 1918–1920. Uczniowie w atlasach szukają wszystkich terytoriów, o których była owa podczas lekcji.

Nauczyciel dzieli klasę na kilka grup. Zadaniem każdej z nich jest ułożenie listu do przyjaciela z innej części Polski z relacją o sytuacji.

Grupa I

Jesteś mieszkańcem Wielkopolski. Napisz list do przyjaciela o powstaniu wielkopolskim.

Grupa II

Jesteś mieszkańcem Górnego Śląska. Napisz list do przyjaciela o przebiegu plebiscytu i trzecim powstaniu śląskim.

Grupa III

Jesteś mieszkańcem Warmii i Mazur. Napisz list do przyjaciela o przebiegu plebiscytu.

Grupa IV

Jesteś mieszkańcem Gdańska. Napisz list do przyjaciela o decyzjach traktatu wersalskiego.

Grupa V –

Jesteś mieszkańcem Śląska Cieszyńskiego. Napisz list do przyjaciela o polskich staraniach o ten region i zajęciu go przez Czechosłowację.

Komentarz metodyczny

Metoda dramy zastosowana w ostatniej części lekcji ma na celu zbudowanie emocjonalnego stosunku uczniów do wydarzeń z przeszłości.

Wybór źródeł – plakatów z okresu plebiscytu <https://www.sbc.org.pl/dlibra/results?q=plakaty+plebiscytowe&action=SimpleSearchAction&type=-6&p=0>